

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 11 juli 2017****over het nationale hervormingsprogramma 2017 van Roemenië en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2017 van Roemenië**

(2017/C 261/22)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 9, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 16 november 2016 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees Semester 2017 voor coördinatie van het economisch beleid. De prioriteiten van de jaarlijkse groeianalyse zijn op 9-10 maart 2017 door de Europese Raad bekrachtigd. Op 16 november 2016 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad⁽²⁾ ook het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin zij Roemenië niet heeft genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (2) Op 22 februari 2017 is het landverslag 2017 voor Roemenië gepubliceerd. Daarin werd de vooruitgang beoordeeld die Roemenië bij de tenuitvoerlegging van de op 12 juli 2016 door de Raad vastgestelde landspecifieke aanbevelingen heeft gemaakt, alsmede het gevolg dat is gegeven aan de landspecifieke aanbevelingen die in eerdere jaren werden goedgekeurd, en de vooruitgang die Roemenië in de richting van zijn nationale Europa 2020-doelstellingen heeft geboekt.
- (3) Op 5 mei 2017 heeft Roemenië zijn nationale hervormingsprogramma 2017 en zijn convergentieprogramma 2017 ingediend. Teneinde met de onderlinge verbanden tussen beide programma's rekening te houden, zijn deze tegelijkertijd geëvalueerd.
- (4) De betrokken landspecifieke aanbevelingen zijn meegenomen in de programmering van de Europese structuur- en investeringsfondsen (ESI-fondsen) voor de periode 2014-2020. Op grond van artikel 23 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽³⁾ kan de Commissie een lidstaat verzoeken zijn partnerschapsovereenkomst en de betrokken programma's te evalueren en wijzigingen voor te stellen, wanneer dit nodig is om de uitvoering van betrokken aanbevelingen van de Raad te ondersteunen. De Commissie heeft nadere gegevens verstrekt over de wijze waarop zij gebruik zal maken van die bepaling in richtsnoeren over de toepassing van de maatregelen die de doeltreffendheid van de ESI-fondsen koppelen aan gezond economisch bestuur.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

⁽³⁾ Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 320).

- (5) Tussen 2009 en 2015 kon Roemenië gebruikmaken van drie programma's voor betalingsbalanssteun die de Commissie en het Internationaal Monetair Fonds samen beheren en die worden ondersteund door de Wereldbank. Alleen in het eerste programma 2009-2011 werden bedragen uitgekeerd. In 2011-2013 en 2013-2015 ging het om anticiperende financiële bijstand. Het postprogrammatoezicht namens de Commissie om toezicht te houden op het vermogen van Roemenië om de in het kader van het eerste programma verstrekte leningen terug te betalen, ging van start in oktober 2015 en loopt door totdat ten minste 70 % van de lening, die in het voorjaar van 2018 moet worden afgelost, is terugbetaald.
- (6) Roemenië valt momenteel onder het preventieve deel van het stabiliteits- en groeipact. Volgens haar convergentieprogramma 2017 verwacht de regering dat het nominale tekort zowel in 2017 als in 2018 2,9 % van het bbp zal bedragen, en dat het daarna verder zal dalen tot 2,0 % van het bbp in 2020. Verwacht wordt dat de begrotingsdoelstelling op middellange termijn — een structureel tekort van 1 % van het bbp — niet zal worden bereikt in het tijdsbestek van het programma, dus tegen 2020. Het herberekende⁽¹⁾ structurele saldo zal naar verwachting in 2020 -2,6 % van het bbp bereiken. Volgens het convergentieprogramma zal de overheids-schuldquote naar verwachting toenemen van 37,6 % van het bbp in 2016 tot 38,3 % van het bbp in 2018 alvorens te dalen tot 37,6 % van het bbp in 2020. Het macro-economische scenario dat aan die begrotingsprognoses ten grondslag ligt, is gunstig. Het grootste neerwaartse risico voor de macro-economische vooruitzichten is dat begrotings- en structurele maatregelen minder invloed hebben op de groeivoorzichten op korte en middellange termijn. Tegelijkertijd zijn de maatregelen die nodig zijn om de geplande tekortdoelstellingen te ondersteunen, niet voldoende gespecificeerd. Bovendien vormt het wetsontwerp inzake de gelijkschakeling van salarissen een significant neerwaarts risico voor de begrotingsprognose.
- (7) Op 12 juli 2016 heeft de Raad Roemenië aanbevolen de afwijking van de begrotingsdoelstelling op middellange termijn in 2016 te beperken en in 2017 een jaarlijkse begrotingsaanpassing van 0,5 % van het bbp te bereiken, tenzij de begrotingsdoelstelling op middellange termijn met een kleinere inspanning wordt gehaald. Op basis van de begrotingsresultaten voor 2016 werd vastgesteld dat Roemenië significant afweek van de begrotingsdoelstelling op middellange termijn. Overeenkomstig artikel 121, lid 4, van het VWEU, en artikel 10, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97, waarschuwde de Commissie Roemenië op 22 mei 2017 dat in 2016 een significante afwijking van de begrotingsdoelstelling op middellange termijn werd waargenomen. Op 16 juni 2017 hechtte de Raad zijn goedkeuring aan een daaruit volgende aanbeveling⁽²⁾ waarin werd bevestigd dat Roemenië de nodige maatregelen moet nemen om ervoor te zorgen dat het nominale stijgingstempo van de netto primaire overheidsuitgaven⁽³⁾ in 2017 niet hoger uitkomt dan 3,3 %, hetgeen overeenstemt met een jaarlijkse structurele aanpassing van 0,5 % van het bbp. Op basis van de voorjaarsprognoses 2017 van de Commissie bestaat het risico dat in 2017 significant zal worden afgeweken van de aanbevolen aanpassing.
- (8) In het licht van zijn begrotingssituatie wordt in 2018 verwacht dat Roemenië zich verder zal aanpassen in de richting van zijn begrotingsdoelstelling op middellange termijn van een structureel tekort van 1 % van het bbp. Volgens de gezamenlijk overeengekomen aanpassingsmatrix in het kader van het stabiliteits- en groeipact, vertaalt die aanpassing zich in een vereiste dat de nominale groeivoet van netto overheidsuitgaven niet hoger ligt dan 4,3 %. Dat zou overeenkomen met een structurele aanpassing van 0,5 % van het bbp. Bij ongewijzigd beleid bestaat het gevaar dat in 2018 significant zal worden afgeweken van dat vereiste. Daarnaast wordt in de voorjaarsprognoses 2017 van de Commissie gerekend op een overheidstekort van 3,5 % en 3,7 % van het bbp voor respectievelijk 2017 en 2018, wat boven de referentiewaarde van 3 % van het bbp van het Verdrag ligt. Over het algemeen is de Raad van oordeel dat significante verdere maatregelen nodig zullen zijn vanaf 2017 om aan de bepalingen van het stabiliteits- en groeipact te voldoen, in het licht van fel verslechterende budgettaire vooruitzichten, overeenkomstig de aanbeveling aan Roemenië van 16 juni 2017 met het oog op de correctie van de vastgestelde significante afwijking van het aanpassingstraject in de richting van de middellangetermijndoelstelling voor de begroting.
- (9) Het Roemeense begrotingskader is solide, maar wordt niet volledig gehandhaafd. De begroting 2016 vertrok van de middellangetermijndoelstelling van een structureel tekort van 1 % van het bbp in strijd met de tekortregel in het nationale begrotingskader. De begroting 2017 week verder af van de nationale begrotingsregels. In 2016 stuurden de Roemeense autoriteiten evenmin als de vorige jaren een update van de begrotingsstrategie aan het parlement vóór de statutair bepaalde deadline van augustus. Daardoor is de jaarlijkse begrotingsprocedure niet op basis van de begrotingsstrategie op middellange termijn verlopen.

⁽¹⁾ Conjunctuurgezuiverd begrotingssaldo, ongerekend eenmalige en tijdelijke maatregelen, herberekend door de Commissie volgens de gezamenlijk overeengekomen methode.

⁽²⁾ Aanbeveling van de Raad van 16 juni 2017 met het oog op de correctie van de vastgestelde significante afwijking van het aanpassingstraject in de richting van de middellangetermijndoelstelling voor de begroting in Roemenië (PB C 216 van 6.7.2017, blz. 1).

⁽³⁾ De netto-overheidsuitgaven bestaan uit de totale overheidsuitgaven exclusief rente-uitgaven, uitgaven in het kader van programma's van de Unie die volledig met inkomsten uit fondsen van de Unie worden gefinancierd, en niet-discretionaire veranderingen in de uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen. Nationaal gefinancierde bruto-investeringen in vaste activa worden gespreid over een periode van vier jaar. Discretionaire inkomstenmaatregelen of bij wet geregelde inkomstenstijgingen zijn meegerekend. Eenmalige maatregelen aan zowel de inkomsten- als de uitgavenzijde worden uitgevlakt.

- (10) Als gevolg van de comfortabele kapitaalbuffers en de toenemende winstgevendheid werd de banksector ook in 2016 gezonder. De Roemeense autoriteiten verbonden zich ertoe in 2018 een volledige doorlichting van de kwaliteit en een stresstest van de banksector uit te voeren. De wet over schuldbevrijding trad in mei 2016 in werking, maar de risico's voor de banksector werden grotendeels verminderd door een arrest van het grondwettelijk hof dat rechtbanken moeten beoordelen of kredietnemers voldoen aan de wettelijke bepalingen inzake overmacht. De wet tot omzetting van leningen in Zwitserse frank, die in oktober 2016 door het parlement werd goedgekeurd, werd onlangs ongrondwettelijk verklaard. Met recurrente wetgevingsinitiatieven wordt de voorspelbaarheid van wetgeving nog steeds aangetast, met mogelijk negatieve gevolgen voor het investeerderssentiment.
- (11) Belastingontwijking komt in Roemenië veel voor, waardoor er minder belastingontvangsten zijn, de billijkheid van de belasting in het gedrang komt en de economie wordt ontwricht. Op het vlak van de landspecifieke aanbeveling om de belastingnaleving en -inning te verbeteren, heeft Roemenië beperkte vooruitgang geboekt. In 2016 werden de procedures voor btw-registratie en -terugbetaling gewijzigd, en een elektronisch kassasysteem dat in verbinding staat met de belastingdienst, zal in het hele land worden uitgerold. Vanaf 2017 is een speciaal stelsel van toepassing voor bijvoorbeeld de hotel- en cateringsector en andere gerelateerde bedrijfstakken, waarbij de rechten los van de inkomensschijf worden vastgesteld. Daarbovenop werden ook beperkingen goedgekeurd over zelfstandigen en familiebedrijven, om belastingontwijking te ontmoedigen. In 2016 werd vastgesteld dat de regels voor belastingaangiften en -betalingen veel beter werden nageleefd, maar de gezamenlijke belasting- en arbeidsinspecties en -audits konden geen betere resultaten boeken. De drempel voor de omzet in het belastingstelsel voor micro-ondernemingen werd aanzienlijk verhoogd, terwijl de belastingvoet werd verlaagd, zodat beter kon worden voldaan aan de belastingverplichtingen, hoewel dit ten koste ging van de inkomsten voor de begroting. De aanpak van de belastingregeling die zowel op bedrijfssectoren als bedrijfscategorieën is toegespitst, brengt het risico van administratieve lasten met zich mee, voor zowel de ondernemingen als de belastingdiensten, hetgeen niet bevorderlijk is voor een betere inning van de belastingen.
- (12) Het beschikbare inkomen van huishoudens (rekening houdende met de grootte van het huishouden) is erg ongelijk verdeeld, hetgeen nadelig is voor het potentieel voor duurzame en inclusieve groei. De rijkste 20 % van de bevolking heeft een inkomen dat acht keer hoger ligt dan dat van de armste 20 %. Deze verhouding is aanzienlijk hoger dan het Uniegemiddelde. Ongelijkheden zijn in grote mate het gevolg van ongelijke toegang tot gezondheidszorg, onderwijs, diensten en de arbeidsmarkt. Bovendien behoort het verschil in inkomensongelijkheid voor en na belastingen en sociale overdrachten tot de kleinste van de Unie. De sociale referentie-index, waarop de voornaamste sociale uitkeringen zijn gebaseerd, is sinds de invoering ervan in 2008 niet bijgewerkt. Zwartwerk, met inbegrip van lonen onder couvert, komt nog steeds veel voor en weegt op belastinginkomsten, ontwricht de economie en ondermijnt de billijkheid en doeltreffendheid van het belasting- en uitkeringsstelsel. Gezamenlijke nationale inspecties door de belastingdiensten en arbeidsinspecties werden uitgevoerd in het kader van een proefproject, maar hebben nog geen systeemeffecten teweeggebracht. De middelen zijn niet toegespitst op de sectoren met het grootste risico op belastingontwijking, de lonen onder couvert krijgen beperkte aandacht en dwangmaatregelen krijgen voorrang op preventieve maatregelen.
- (13) De arbeidsmarktresultaten verbeterden in 2016, toen de werkloosheidscijfers even laag waren als vóór de crisis. De beroepsbevolking krimpt verder als gevolg van de vergrijzende bevolking en hoge emigratiecijfers. De lage werkloosheidscijfers gaan gepaard met het hoogste percentage inactieven van de Unie. Het percentage jongeren, vrouwen, laagopgeleiden, mensen met een beperking, en in het bijzonder Roma, dat een baan heeft of actief is, ligt ver onder het Uniegemiddelde. Het aantal jongeren dat niet werkt en geen onderwijs of opleiding volgt, blijft hoog.
- (14) Hoewel het risico op armoede of sociale uitsluiting afneemt, was het zeer hoog, met name voor gezinnen met kinderen, mensen met een beperking, Roma en de plattelandsbevolking. In 2016 werd een uitgebreid armoedebestrijdingspakket goedgekeurd in het kader van een beleidswijziging in de richting van meer diensten voor specifieke bevolkingsgroepen. Het bevat een proefproject om in gemarginaliseerde gemeenschappen geïntegreerde diensten op te zetten. Een uitrol in het hele land zou de nu beperkte verstrekking van geïntegreerde diensten aanzienlijk verbeteren. Bij de tenuitvoerlegging van opeenvolgende landspecifieke aanbevelingen werd de wet op het minimale inclusie-inkomen goedgekeurd. De inwerkingtreding is gepland voor 2018. Het minimale inclusie-inkomen zorgt voor meer efficiëntie en dekking van de sociale bijstand. Passieve ondersteuning wordt gecombineerd met dwingende actieve arbeidsmarktmaatregelen en inspecties. Het activeringspotentieel ervan is echter beperkt, aangezien het doel is om tegen 2021 25 % van de begunstigden van maatregelen voor een actief arbeidsmarktbeleid te bereiken.
- (15) Het activeringsbeleid is in het kader van de hervorming van het nationale arbeidsbureau versterkt. De hervormingen houden onder meer ondersteuning op maat en geïntegreerde diensten voor werkzoekenden en werkgevers in. Aan het beter bereiken en helpen van jongeren die niet werken of geen onderwijs of opleiding volgen, wordt gewerkt. Nochtans blijft activeringsbeleid dat is toegespitst op de groepen die het verst van de arbeidsmarkt verwijderd zijn,

beperkt, en zijn de onlangs voorgestelde activeringsmaatregelen niet langer gericht op deze specifieke groepen. De omvang van de maatregelen en hun verband met sociale diensten volstaan niet om de arbeidsparticipatie van met name deze groepen aanzienlijk te verbeteren.

- (16) Aan de toereikendheid van pensioenen en armoede op oudere leeftijd zit een genderdimensie, aangezien, als alle andere parameters gelijk blijven, lagere pensioenleeftijden voor vrouwen leiden tot lagere pensioenrechten. Roemenië is een van de weinige lidstaten die de pensioenleeftijd voor vrouwen niet gelijktrekken met die voor mannen. De wet om de pensioenleeftijd van mannen en vrouwen gelijk te trekken, werd in 2013 bij het parlement ingediend. Intussen heeft nog maar alleen de senaat de wet goedgekeurd.
- (17) Gezien de ontwikkelingen op het vlak van productiviteit, inkomensconvergentie en de concurrentiepositie van Roemenië moet bijzondere aandacht worden besteed aan loonsverhogingen bij de overheid en in de particuliere sector. Loonsverhogingen bij de overheid kunnen overslaan op de particuliere sector, waardoor het concurrentievermogen kan worden beïnvloed. Het Roemeense minimumloon is weliswaar nog steeds een van de laagste van de Unie, maar het is de afgelopen jaren aanzienlijk gestegen. Door ad-hocverhogingen van het minimumloon is het aantal werknemers dat het minimumloon verdient, aanzienlijk gestegen en was er recent een sterke samendrukking aan de onderkant van de loonstructuur. Bij de tenuitvoerlegging van een landspecifieke aanbeveling werd begin 2016 een driepartijenwerkgroep opgericht om een mechanisme uit te werken voor het bepalen van het minimumloon op basis van objectieve sociale en aan de economie en de arbeidsmarkt gerelateerde criteria. Die werkzaamheden liepen grote vertraging op en moeten op passende wijze worden voortgezet. De sociale dialoog blijft gekenmerkt door een gering bereik van het collectief overleg op sectoraal niveau en de institutionele zwaktes die de doeltreffendheid van de hervormingen inperken.
- (18) Voldoende basisvaardigheden zijn van essentieel belang om een goede, stabiele baan te vinden en te houden, en met succes deel te kunnen nemen aan het economische en sociale leven. Uit internationale enquêtes blijken Roemeense tieners ernstige tekorten te vertonen op het gebied van basisvaardigheden. Een hoog percentage vroegtijdige schoolverlaters, een laag percentage hoogopgeleiden en hoge emigratiecijfers leiden tot een onderaanbod aan geschoold personeel. Toegang tot goed regulier onderwijs blijft beperkt in plattelandsgebieden en voor Roma-kinderen in het bijzonder. De moeilijkheid om goede leerkrachten te vinden in plattelandsgebieden en voor scholen met voornamelijk Roma-kinderen in combinatie met segregatie en vaak discriminerende houdingen, leidt ertoe dat Roma-kinderen lager opgeleid zijn. Na herhaalde landspecifieke aanbevelingen heeft Roemenië een strategie goedgekeurd over vroegtijdig schoolverlaten en is het die ook begonnen uit te voeren. Recente maatregelen zijn onder meer geïntegreerde interventies, een proefproject met warme maaltijden, betere vergoedingen voor pendelkosten en dienstencheques om het voorschoolse onderwijs van kinderen in armoede te stimuleren. Door de Unie gefinancierde maatregelen op basis van projecten om de kwaliteit van het onderwijs in kansarme scholen te verbeteren, zijn gepland voor het najaar 2017, en de — nog onvolledige — modernisering van de opleidingen is ingezet. De wetgeving tegen segregatie werd verbeterd, met onder meer een uitgebreider mandaat voor schoolinspecties op dit vlak. Een monitoringmethode ontbreekt echter nog steeds. Om duurzame vooruitgang te boeken op het vlak van de bestrijding van sociaaleconomische ongelijkheden in het onderwijs, moeten nog verdere stappen worden gezet. De jongerengarantie heeft vroegtijdige schoolverlaters slechts ten dele bereikt, en tweedekansprogramma's zijn niet onmiddellijk beschikbaar. Het stelsel van beroepsonderwijs en beroepsopleidingen is niet voldoende afgestemd op de behoeften van de arbeidsmarkt, en de participatie in volwassenenonderwijs is zeer gering.
- (19) De Roemeense bevolking heeft te kampen met slechte gezondheidsresultaten. Toegankelijke en goede gezondheidszorg wordt gehinderd door een tekort aan zorgverstrekkers, onderfinanciering en overgebruik van ziekenhuizen, en corruptie, die met name mensen met een laag inkomen en uit plattelandsgebieden treft. Niet alleen informele betalingen aan zorgverstrekkers vallen onder corruptie, maar ook overheidsopdrachten in ziekenhuizen, verzekeringsfraude en omkooppraktijken voor attesten die recht geven op uitkeringen. Bij de tenuitvoerlegging van een landspecifieke aanbeveling en in het licht van een ex-antevoorwaarde voor de financieringsperiode 2014-2020 van de Unie, heeft Roemenië enige actie ondernomen om van intramurale naar extramurale zorg te gaan. Regionale gezondheidszorgplannen werden ontwikkeld om na te gaan welke infrastructuur en diensten nodig waren, en de uitvoering van de nationale gezondheidsstrategie wordt gemonitord. In overeenstemming met de nationale corruptiebestrijdingsstrategie 2016-2020 werd wetgeving goedgekeurd om het feedbacksysteem voor informele betalingen te hertekenen en werden de salarissen van zorgverstrekkers verhoogd. De corruptiebestrijdingsstrategie bestaat uit uitgebreide maatregelen in de gezondheidszorg, met inbegrip van de verantwoordingsplicht en de transparante aanwerving van ziekenhuismanagers. Toch zitten de versterking van gemeenschapszorg, ambulante zorg en doorverwijssystemen nog in de beginfase, komen informele betalingen nog veel voor, is de transparantie in het ziekenhuisbeheer nog niet gewaarborgd en moet een nationaal actieplan voor de gezondheidswerkers nog worden goedgekeurd.

- (20) Het administratieve en beleidsmakende vermogen wordt in Roemenië nog steeds gehinderd door schimmige procedures en besluitvorming, zware administratieve procedures, ontoereikend gebruik van goede bewijsstukken, zwakke coördinatie tussen de verschillende beleidssectoren, en wijdverspreide corruptie. De vooruitgang op het vlak van de hervorming van de overheidsdiensten blijft beperkt. De organisatiestructuren blijven onstabiel, hetgeen nadelig is voor de onafhankelijkheid en doeltreffendheid van de overheidsdiensten. In 2016 werden strategieën voor ambtenarenzaken goedgekeurd, maar de wetgeving bevat nog niet alle belangrijke doelstellingen, met name inzake objectieve criteria voor de aanwerving, beoordeling en bevordering van personeel. Voorgesteld wordt de salarisoniveaus enigszins op elkaar af te stemmen, maar er is op centraal en lokaal niveau geen duidelijk verband tussen prestaties en beloning. De capaciteit en autoriteit van het Nationaal Agentschap van Ambtenaren moeten nog worden versterkt. Een aantal maatregelen inzake transparante beleidsvorming die in 2016 werden gestart, worden teruggedraaid. Strategische planning en effectbeoordeling van de wetgeving zijn nog niet sterk verankerd in de bestuurlijke praktijk.
- (21) Er is niet genoeg transportinfrastructuur en de kwaliteit ervan laat te wensen over, waardoor de economische ontwikkeling in Roemenië sterk wordt gehinderd. Om de hieraan gerelateerde gebreken aan te pakken heeft Roemenië, als antwoord op een landspecifieke aanbeveling, in het najaar 2016 een transportmasterplan goedgekeurd. Om de investeringen in wegeninfrastructuur te versnellen werd het beheer van infrastructuurinvesteringen uit de portefeuille van de overheidsdienst voor infrastructuur gehaald. In 2016 werd een orgaan opgericht voor de hervorming van de spoorwegen, dat tegen medio 2017 operationeel moet zijn.
- (22) Roemenië kende de jongste tijd een van de hoogste investeringsquotes van de Unie. Nochtans verminderde de overheidsinvestering in 2016, ook door een lage uitvoering van Uniemiddelen. Een hoge absorptiegraad en efficiënt gebruik van Uniemiddelen zijn cruciaal voor Roemenië om zijn ontwikkelingspotentieel aan te boren, met name in essentiële sectoren als transport of afvalverwerking. De kwaliteit van overheidsinvesteringen werd gehinderd door onder meer gebrekkig beheer en veranderende prioriteiten. Na een landspecifieke aanbeveling werd weinig vooruitgang geboekt met sterkere prioritering en voorbereiding van openbare investeringsprojecten. Sedert augustus 2016 moeten ministeries de investeringsprioriteiten in overweging nemen bij hun uitgavenplannen, maar er werden geen andere stappen gezet om het ministerie van Financiën een sterkere rol te geven bij de prioritering van investeringen, noch voor een betere coördinatie tussen de ministeries van de voorbereiding van openbare investeringsprojecten. Het nationale plan afvalbeheer en het programma voor afvalpreventie, die eind 2016 werden verwacht, zijn nog niet goedgekeurd. Die plannen zijn ook nodig om het beheer en de versterkte handhaving te verbeteren om nationale en Uniemiddelen te kanaliseren, zodat de Unienormen inzake milieu worden gebruikt.
- (23) Efficiënte overheidsopdrachten zijn cruciaal om strategische doelstellingen te bereiken en belangrijke beleidsvraagstukken aan te pakken, zoals efficiënte overheidsuitgaven, de modernisering van de overheidsdiensten, de strijd tegen corruptie en het stimuleren van innovatie en duurzame en inclusieve groei. Ook voor het vertrouwen van de burger in de overheid en de democratie zijn die cruciaal. Roemenië heeft onlangs stappen gezet om de strategie en het actieplan inzake overheidsopdrachten uit te voeren. Als follow-up op de wet op de overheidsopdrachten, die sinds mei 2016 in werking is getreden, werd in juni 2016 uitvoeringswetgeving inzake overheidsopdrachten en opdrachten in de sectoren van de nutsvoorzieningen goedgekeurd, en werd eind 2016 de afgeleide wetgeving inzake concessieovereenkomsten goedgekeurd; de nationale agenda voor overheidsopdrachten waarborgt corruptiepreventie en -controle. Toch zijn een aantal cruciale maatregelen nog hangende, zoals versterkte controles en andere corruptiebestrijdingsmaatregelen, de volledige uitvoering van e-overheidsopdrachten en de opleiding van ambtenaren voor overheidsopdrachten.
- (24) Ruim 45 % van de Roemeense bevolking woont op het platteland, dat op het vlak van werkgelegenheid en onderwijs, toegang tot diensten en infrastructuur, en materieel welzijn een grote achterstand kent in vergelijking met stedelijke gebieden. Na een landspecifieke aanbeveling om geïntegreerde overheidsdiensten toegankelijker te maken, de basisinfrastructuur uit te breiden en economische diversificatie te bevorderen, meer bepaald in plattelandsgebieden, heeft Roemenië in 2016 een uitgebreide reeks maatregelen goedgekeurd op het vlak van plattelandsontwikkeling, modernisering van kleine boerderijen, ondersteuning voor niet-agrarische kleine en middelgrote ondernemingen, investeringen in infrastructuur, met inbegrip van sociale diensten en onderwijs, en formele werkgelegenheid. Het langetermijnsucces van die maatregelen hangt af van de capaciteit om de proefprojecten op grotere schaal uit te rollen en de beschikbare Uniemiddelen gericht te kunnen gebruiken en te absorberen.
- (25) Staatsbedrijven spelen een belangrijke rol in de economie, met name in cruciale infrastructuursectoren. Door tekortkomingen bij het beheer van die staatsbedrijven ligt hun winstgevendheid lager dan die van vergelijkbare particuliere ondernemingen, hetgeen negatieve gevolgen heeft voor de overheidsfinanciën. Bij de tenuitvoerlegging van een landspecifieke aanbeveling heeft Roemenië aanzienlijke vooruitgang geboekt met de corporate governance van staatsbedrijven. De aanvullende regelgeving bij de wetgeving inzake corporate governance bij staatsbedrijven

werd in het najaar 2016 vlot goedgekeurd. Het wetgevingskader volgt de internationale goede praktijken inzake transparantie bij de benoeming van bestuurders en het management van staatsbedrijven, en geeft het ministerie van Financiën specifieke bevoegdheden op het gebied van toezicht en handhaving. Er werden eveneens maatregelen getroffen om lokale autoriteiten vertrouwd te maken met de nieuwe regels, en begrotingsinformatie over staatsbedrijven werd openbaar gemaakt. Vertragingen bij de benoeming van professionele managers leiden echter tot bezorgdheid over de toekomstige tenuitvoerlegging.

- (26) Het concurrentievermogen van Roemenië heeft te lijden gehad onder tekortkomingen in niet-kostengerelateerde aspecten van het concurrentievermogen en structurele belemmeringen bij de overgang naar een economie met hogere toegevoegde waarde, waaronder ingewikkelde administratieve procedures. Bij de tenuitvoerlegging van een landspecifieke aanbeveling van 2016 keurde Roemenië wetgeving goed om administratieve procedures te vereenvoudigen en de relatie tussen burgers en overheidsdiensten te faciliteren, zij het slechts voor een beperkt aantal procedures.
- (27) Corruptie blijft op alle niveaus bestaan en hindert het ondernemerschap nog steeds. Roemenië heeft aanzienlijke vooruitgang geboekt met een groot deel van de hervorming van het rechtsstelsel en met de aanpak van corruptie op hoog niveau. Er zijn echter nog cruciale stappen nodig om de hervormingen duurzaam en onomkeerbaar te maken. Enige vooruitgang werd geboekt met de ontwikkeling van verdere maatregelen om corruptie te voorkomen en te bestrijden, met name binnen lokale overheden, maar wat betreft de daadwerkelijke uitvoering van de nationale anticorruptiestrategie van 2016 blijven nog aanzienlijke uitdagingen bestaan. Er zijn inspanningen nodig om de eerbiediging van de onafhankelijkheid van het gerecht in het Roemeense openbaar bestuur te garanderen, de hervormingen van het strafwetboek en het burgerlijk wetboek te voltooien en de efficiënte uitvoering van uitspraken van rechtbanken te waarborgen. In het kader van het samenwerkings- en toetsingsmechanisme krijgt Roemenië aanbevelingen op het gebied van justitiële hervormingen en corruptiebestrijding. Die beleidsterreinen komen dus niet aan bod in de landspecifieke aanbevelingen voor Roemenië.
- (28) In de context van het Europees Semester 2017 heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Roemenië verricht. Die analyse is gepubliceerd in het landverslag 2017. Voorts heeft de Commissie zowel het convergentieprogramma 2017 als het nationale hervormingsprogramma 2017 doorgelicht en onderzocht welk gevolg is gegeven aan de aanbevelingen die in de voorgaande jaren tot Roemenië zijn gericht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar begrotings- en sociaaleconomisch beleid in Roemenië, maar is zij ook nagegaan of de Unieregels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algehele economische governance van de Unie te versterken door middel van een inbreng op Unieniveau in toekomstige nationale besluiten.
- (29) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het convergentieprogramma 2017 onderzocht en zijn advies⁽¹⁾ daarover is met name in onderstaande aanbeveling 1 weergegeven,

BEVEELT AAN dat Roemenië in 2017 en 2018 de volgende actie onderneemt:

1. In 2017 voldoen aan de Aanbeveling van de Raad van 16 juni 2017 met het oog op de correctie van de vastgestelde significante afwijking van het aanpassingstraject in de richting van de middellangetermijndoelstelling voor de begroting in Roemenië. In 2018 een aanzienlijke begrotingsinspanning leveren overeenkomstig de vereisten van het preventieve deel van het stabiliteits- en groeipact. De toepassing van het begrotingskader garanderen. De naleving van de belastingwetgeving en de inning van belastingen versterken. Zwartwerk bestrijden, onder meer door systematisch gebruik te maken van geïntegreerde controles.
2. Doelgericht activeringbeleid en geïntegreerde overheidsdiensten ondersteunen, met aandacht voor diegenen die het verst van de arbeidsmarkt afstaan. Wetgeving goedkeuren waarmee de pensioenleeftijd voor mannen en vrouwen wordt gelijkgetrokken. In overleg met de sociale partners een transparant mechanisme ter bepaling van het minimumloon vaststellen. Toegang tot goed regulier onderwijs verbeteren, met name voor Roma en kinderen in plattelandsgebieden. In de gezondheidszorg overstappen naar ambulante zorg en informele betalingen inperken.

⁽¹⁾ Op grond van artikel 9, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

3. Wetgeving goedkeuren om de professionaliteit en de onafhankelijkheid van het ambtenarenapparaat op basis van objectieve criteria te waarborgen. Openbare investeringsprojecten beter prioriteren en voorbereiden. De volledige en duurzame uitvoering van de nationale strategie inzake overheidsopdrachten waarborgen.

Gedaan te Brussel, 11 juli 2017.

Voor de Raad

De voorzitter

T. TÖNISTE
